

سیمای عمومی :

شهرستان طبس با وسعتی معادل 55808 کیلومتر مربع وسیعترین شهرستان کشور می باشد و این شهرستان در دامنه غربی ارتفاعات کوه شتری در حاشیه کویر نمک قرار گرفته که از شمال به کویر نمک، شهرستان کاشمر از توابع استان خراسان رضوی و شهرستان شاهرود از توابع استان سمنان، از جنوب به کویر لوت و استان کرمان و از شرق به شهرستانهای بیرجند و بشرویه و از غرب به شهرستان های بافق و اردکان از توابع استان یزد و نایین از توابع استان اصفهان محدود است. ارتفاع آن از سطح دریا 690 متر و از نظر تقسیمات کشوری دارای 3 شهر، 3 بخش و 8 دهستان می باشد. فاصله جنوبی ترین تا شمالی ترین روستا بیش از 450 کیلومتر می باشد. این شهرستان دارای 493 آبادی که 170 روستای آن دارای سکنه و 323 آبادی خالی از سکنه می باشد. براساس سرشماری نفوس و مسکن سال 1395 جمعیت شهرستان طبس 72617 نفر بوده که 36% در روستاها و 64% در شهر سکونت دارند. براساس سرشماری کشاورزی سال 1393 تعداد کل بهره برداران بخش کشاورزی شهرستان 5471 نفر می باشد با توجه به وسعت منطقه و تنوع اقلیم، محصولات متنوع زراعی و باغی همچون گندم، جو، پنبه، محصولات جالیزی، سبزیجات، زعفران، خرما، پسته و مرکبات و محصولات پرتوقع آبی مانند برنج در این شهرستان به عمل می آید. مهمترین محصولات کشاورزی شهرستان گندم، جو، سبزیجات برگی، جالیز، زعفران، خرما، پسته و مرکبات می باشد. این شهرستان دارای 9688 هکتار محصولات زراعی و باغی با تولید سالیانه 69182 تن و 197372 واحد دامی با تولید سالیانه 1287 تن گوشت قرمز، 8865 تن شیر 990 تن گوشت سفید می باشد. با توجه به وسعت و پراکندگی روستاهای شهرستان، مرکز جهاد کشاورزی دستگردان با وسعتی معادل 11220 کیلومتر مربع و 81 روستا و مرکز جهاد کشاورزی دیهوک با وسعتی معادل 22254 کیلومتر مربع و 42 روستا و مرکز جهاد کشاورزی گلشن با وسعتی معادل 22334 مترمربع و 47 روستا مشغول خدمت رسانی به کشاورزان و دامداران منطقه می باشند.

با عنایت به قرار گرفتن این شهرستان بر سر راه استان های کرمان، اصفهان، یزد، خراسان رضوی و وجود بارگاه باشکوه حضرت حسین بن موسی الکاظم علیه السلام و همچنین توانمندی های طبیعی آن بویژه معادن فراوان و بالاخص زغال سنگ و وجود سدهای نهرین، کریت و دره بید و امکانات ترابری ریلی، هوایی و جاده ای می تواند به یکی از قطب های بزرگ اقتصادی و سرمایه گذاری در استان مبدل گردد.

زراعت و باغبانی :

شرایط آب و هوایی و وضعیت آبی و خاکی هر منطقه مشخص کننده نوع محصولاتی است که در هر منطقه قابل کشت می باشد. در این شهرستان با داشتن آب و هوایی گرم و خشک، خاک سبک و منابع آب زیرزمینی لب شور تا شور و میزان نزولات جوی اندک می بایست تمهیداتی اندیشیده شود که با استفاده بهینه از منابع آب زیر زمینی و انتخاب الگوی کشت مناسب و محصولات کم آب خواه و توسعه کشت های گلخانه ای حداکثر بهره وری اقتصادی را داشته باشیم. وسعت زیاد و وجود مناطق مختلف آب و هوایی باعث شده تا 34 نوع محصول زراعی و 23 نوع محصول باغی در این شهرستان به عمل آید. مهمترین محصولات زراعی و باغی این شهرستان شامل غلات (گندم، جو، ارزن و برنج) سبزیجات برگی، جالیز، سیر، زعفران، خرما، پسته و مرکبات می باشد. سطح زیر کشت محصولات زراعی و باغی در این شهرستان 9562 هکتار (6/3 درصد سطح زیر کشت استان) بوده که از این میزان 6097 هکتار سطح زیر کشت محصولات زراعی (8/7 درصد سطح زیر کشت استان) با تولید سالیانه 61223 تن (11/9 درصد تولید استان) 3465 هکتار سطح زیر کشت محصولات باغی (4/4 درصد سطح زیر کشت استان) با تولید سالیانه 7959 تن (6/9 درصد تولید استان) می باشد و به منظور افزایش کمی و کیفی محصولات و صیانت از تولیدات کشاورزان، مبارزه به موقع به روش های مکانیکی، زراعی، شیمیایی، تلفیقی و بیولوژیکی در سطح قابل توجهی انجام می گیرد.

شایان ذکر است ایستگاه بررسی سازگاری نخیلات شهرستان در سال 1348 توسط موسسه اصلاح و تهیه نهال و بذر بمنظور بررسی سازگاری ارقام مرغوب استان های خرماخیز کشور در سطح 10/7 هکتار با غرس 16 رقم پاجوش خرمای کشور احداث گردیده است و همچنین درسالهای 1385 تا 1388 بمنظور بررسی سازگاری سایر ارقام تجاری و مرغوب کشور 34 رقم جدید پاجوش و نهال کشت بافت خرما از مناطق خرماخیز کشور به این شهرستان حمل و در ایستگاه مزبور غرس شده است ضمناً نتایج حاصل از بررسی سازگاری در انتخاب ارقام قابل توصیه به کشاورزان مورد استفاده قرار گرفته و ارقام برتر و سازگار (مضافتی، زاهدی، کبکاب، بریم و پیارم) جهت اصلاح نخیلات بومی و توسعه کشت نخیلات در این شهرستان معرفی گردیده اند.

وضعیت کشت های گلخانه ای شهرستان طبس

ردیف	شرح	تعداد	مساحت (مترمربع)
1	گلخانه های در حال بهره برداری	27	52325

جمع بندی میزان سطح زیر کشت و تولیدات بخش کشاورزی شهرستان طبس

ردیف	عنوان	سطح زیرکشت	درصد	مقدار تولید سالیانه (تن)	درصد	ارزش تولیدات (میلیون ریال)
1	تولیدات زراعی	6097	63/8	61223	88/5	608251
2	تولیدات باغی	3465	36/2	7959	11/5	558048
	جمع	9562	100	69182	100	1166299

امور دام و شیلات :

دامپروری یکی از محورهای اصلی اقتصاد خانوارهای روستایی و تأمین کننده مواد اولیه کارخانجات صنایع تبدیلی و غذایی بوده و نقش آن در ارزش ناخالص بخش کشاورزی قابل توجه می باشد و زیربخش دام و طیور با هدف افزایش سهم پروتئین دامی در مصرف سرانه نقش مهمی در سلامت جامعه ایفاء می کند.

شهرستان طبس دارای 197372 واحد دامی با جمع کل تولیدات 11365 بوده که 70% آن در بخش مرکزی، 20/4% بخش دستگردان (14/7% سایر مناطق و 5/7% عشایر) و 9/8% آن در بخش دیهوک می باشند.

با توجه به محدودیت صید از دریاها، توسعه آبیاری پروری در آب های داخلی ضروری و اجتناب ناپذیر بوده و لازم است زمینه توسعه آن فراهم گردد و در شهرستان طبس با عنایت به وجود استخرهای ذخیره آب کشاورزی (دو منظوره) زمینه مناسبی جهت پرورش آبزیان در این منابع بدون نیاز به سرمایه گذاری ویژه فراهم می باشد و زیر بخش شیلات و آبزیان در عرصه منابع آب های داخلی از ظرفیت های بسیار وسیعی برخوردار بوده که می تواند ضمن کمک رسانی به تأمین و بهبود سبد غذایی مردم ، افزایش درآمد کشاورزان شهرستان را به دنبال داشته باشد .

آمار طیور ، شترمرغ و زنبور عسل

97653 قطعه	طیور بومی و سایر ماکیان	154528 قطعه	طیور صنعتی گوشتی (12 واحد ، فعال 7 واحد)	
1092 کلنی	زنبور عسل	9000 قطعه	شتر مرغ 650 قطعه	طیور تخمگذار 1 واحد
تعداد مجتمع دامداری مطالعه شده 1 واحد			تعداد مجتمع دامداری موجود 6 واحد	

تولیدات دامی شهرستان طبس

10242 تن درسال	شیر(گاو)	1287 تن درسال	گوشت قرمز
1412 تن در سال	شیر(گوسفند و بز)	990 تن درسال	گوشت سفید(مرغ صنعتی)
5 تن درسال	تولید عسل	98 تن درسال	تخم مرغ

آمار دام شهرستان طبس

تعداد دام (رأس/نفر)								
اسب	تک سمیان	جمع دام سبک و سنگین	جمع دام سبک	بز و بزغاله داشتی	گوسفند و بره داشتی	جمع دام سنگین	شتر	گاو و گوساله
9	265	151210	138691	72528	66163	12519	7685	4834